

Milí čtenáři,

rok se s rokem sešel a opět nás navštívilo nejchladnější období v roce královna Zima. Zima je nejchladnějším obdobím roku. Dny jsou krátké a slunce stojí tak nízko nad obzorem, že se vzduch stěží ohřeje. Toto roční období je plné rozporů. Jedni ho milují kvůli sněhu, vánoční nostalgii, dlouhým večerům s blízkými a druzí ti zimu prostě nesnáší.

Ale královna Zima, která navštíví naši obec, ta je vždy nejkrásnější. Plnými doušky si užíváme příjemné vánoční chvíle, čisté a bílé jako sníh. V životě jen zdraví, radost, štěstí a smích. Silvestrovskou náladu a dobrou pohodu po celý rok vám všem přeje celé zastupitelstvo.

Jak se v Uble slavily Vánoce

Už celé adventní období bylo přípravou na Vánoce. O svátku Barbory, 4. prosince si děvčata nařezala třešňové a višňové větvičky, které dala do vody. Které z nich vykvetly do Vánoc, ta se prý do roka provdala. Někdy si ccerky na větvičky přivázaly lístečky se jmény nápadníků – no, a která větvička vykvetla nejdřív, ten chlapec měl největší naději, že si ho dotyčná vezme za

muže.

Dodržoval se také adventní půst, který vyvrcholil o Štědrém dnu, kdy se hlavně dětem říkávalo, že kdo se poctivě postí celý den, uvidí večer zlaté prasátko.

Děti nesměly rodiče na Štědrý den zlobit, protože kdyby je rodiče potrestali nebo zbili v tento den, děti by pak byly trestány a bity po celý rok. I hospodář a hospodyně se musejí také po celý den vzorně chovat. V domě, kde se na Štědrý den „vadíja, nadávajú a bijú“ by pak byly nesváry celý další rok.

Hodně chudí lidé chodívali po domech „vyptat si něco na ty svátečky“ a všude něco také dostali, vždyť o Štědrém dnu nesmí být nikdo lakomý. Hodně záleželo i na tom, kdo první vkročí do domu. Když je to mladý člověk, přináší radost, je-li starý, věští to starosti celý rok. Vejde-li první do domu mladý mužský, budou mít v tom domě chlapečky a býčky, přijde-li mladá ženská, budou se rodit „cérečky a teličky“.

O Štědrém dnu vstávaly mnohé hospodyně už v noci, aby začaly s přípravami na sváteční den, zejména s mísením těsta na chléb a pečivo. Také bylo třeba vydrhnout podlahu a prahy pískem a slaměným věchtem, to většinou dělávaly větší děti.

Ráno při poklizení drůbeže pomazala hospodyně husám hlavu medem, aby je měli houseři rádi, dávala jim jádra z pecek, aby měly zárody, kohoutovi a káčerovi stroužek česneku, aby byli „nedobří“. I psovi a kočce dávala do žrádla česnek : psovi, aby dobře hlídal, kočce, aby pořádně chytala myši.

Na stůl se prostřel bílý ubrus nebo lněná plachta, doprostřed stolu se položil vdolek a okolo něj od každé plodiny, co se urodila, po hrsti : obilí, prosa, pohanky máku, hrachu i fazolí, třeba i deset hromádek. Stůl měl okolo nohou obtočený řetěz, což symbolizovalo, že tak jak pevně drží oka řetězu pohromadě, tak by měla rodina držet celý rok pospolu. Zároveň tak jak ten řetěz obtáčí nohy stolu, tak budou příští rok chráněna stáda ovcí, dobytka i drůbež.

Když na nebi vyšla první hvězda, sedala rodina k večeři. Podávala se prostá i sváteční jídla, ale vždy postní. Před večeří se všichni pomodlili. Pak přišla na stůl polévka: hřibovice, hrachová, někde i fazolová nebo čočková. Po ní se podávala švestková „trněnná máčka“, pohanková kaše s medem, krupice dobře pomaštěná máslem nebo i „krajánková smetanová máčka“. Místo tmavého chleba se

jedl „chlebiček bilučky“ . Při jeho pečení hospodyně dávala první do pece malé bochníčky, tzv. předplameníky, kterými pak podělila dobytek, aby byl zdravý, měl pěkná mláďata a krávy aby dobře dojily.

Po jídle přinesla hospodyně na slaměnce ořechy, jablka, hrušky, sušené ovoce a drobné pečivo, tzv. kúsky, podobné dnešním vdolečkům, plněné tvarohem, mákem a povidly. V některých domech se místo drobného pečiva pekly velké vdolky tvarohové, trnkové a hruškové.

Ve 2. polovině 19. století se už i v prostých rodinách strojí vánoční stromeček. Ale tam, kde měli málo místa, se stromeček pověsíl k trámu a visel od stropu dolů. Býval ozdoben jablíčky, ořechy a papírovými ozdobami. V některých rodinách míval místo stromečku zavěšené ozdobené jedlové větve. Za okno nebo do meziokenního prostoru se stavěl betlém – vyřezávaný ze dřeva, papírový, hlíněný malovaný, polychromovaný nebo z vizovického pečiva.

Dárků děti moc nedostávaly, nejčastěji nějakou hračku vyřezanou ze dřeva, odrostlejší ogaři a cěrky vlněné pletené podkolaneky či punčochy, v zámožnějších rodinách pak třeba i šátek.

V první svátek vánoční, na Boží narození, se chodívalo ráno do kostela, ale jinak bývala rodina doma pospolu, četlo se hodně z bible a zpívalo. Na návštěvy se ten den nechodívalo, do hospody už teprve ne. Sváteční oběd býval s masem, nejčastěji sestával z vařeného masa, zelí a masové polévky s „lokšama“. Navíc se také jedlo všechno, co zbylo z minulého dne.

Sváteční rodinné uzavření na Štěpána skončilo. Příbuzní a známí se navštěvovali, děti chodily po koledě, i valášci a pastýři koledovali. Pacholkům v ten den končila služba a odcházeli domů, „na slobodu“ , měli volno až do Nového roku. Na Štěpána se prý často jedly žitné buchátky (pšeničné knedlíčky) s medem, aby žito v příštím roce dobře rostlo a sypalo. Vánoční ubrus se zdělal ze stolu až po štěpánském obědě. Droby a zbytky jídel se daly dobytku, kosti se rozhodily po zahradě, aby stromy dobře rodily a krtci neryli. Odrobinky z chleba vzal hospodář a roztrousil je kolem úlů včelám.

Novoroční hostina sestávala z obvyklých svátečních jídel. Vařilo se maso a různé omáčky, pekly se vdolky. Jenom maso drůbeže se nejedlo, aby z domu s peřím neodletělo štěstí. Po hostině odcházely ze služby dívky a kravačky, každá z nich dostala velký koláč. Jejich služba končila později než pacholkům, prý aby si odsloužily rozbité nádoby. Ale důvod byl ryze praktický – hospodyně mívala po celé vánoční období hodně práce s pečením, vařením a uklízením, takže potřebovala pomocnici.

O Vánocích a hlavně Štědrém dnu se věřovalo, že mají tajuplnou moc, s čímž souviselo mnoho dalších zvyků a pověr. Rozkrajovala se jablíčka, kdo měl pěknou pravidelnou hvězdičku, bude prý dlouho živý a šťastný. Ale komu se ukázal křížek nebo červivý střed, ten brzy umře. Louskaly se čtyři ořechy – kdo našel pěkná, zdravá jádra, měl naději, že bude také zdravý. Děvčata se otočila zády ke dveřím a házela střevícem přes rameno. Když střevíc dopadl špičkou ke dveřím, znamenalo to, že se dívka brzy vdá. Cěrky také chodily klepat vařechou na „ohlobňu“ studně a poslouchaly, co se jim ozve. Která uslyší tlukot kladiva, dostane za muže kováře. Když je to jako práskání bičem, bude mít za muže sedláka. A ta, která by slyšela břinkat skleničky, ta se provdá za hospodského. Odlévalo se olovo nebo vosk do studené vody, z odlitých tvarů se pak věštila budoucnost. Pouštěly se svíčky v ořechových skořápkách po vodě. Komu odeplula svíčka nejdál ode všech ostatních, ten se dostane nejdál od rodiny, odejde studovat nebo se vdá či ožení nebo půjde pracovat pryč. A takových zvyků bývalo ještě víc, v některých rodinách se udržovaly ještě dlouho.

Eva Eliášová

Co všechno patří k Vánocům

Jak vlastně vzniklo slovo Vánoce ? Přes jeho libozvučnost je vlastně zkomoleninou. Naši předkové slavovali slunovrat od 21. prosince do Nového roku. Dvanáct svátečních dnů, to byly kdysi symboly dvanácti příštích měsíců. Svátkům zimního slunovratu se říkávalo „Čas o dvanácti nocích“, později „Dvanáctnoce“, pak „Dvannoce“ a nakonec „Vánoce“.

K Vánocům dnes patří nerozlučně vánoční stromek. Také jeho základ a prvky jsou prastaré. Zelené větve, na nich zavěšované plody, dárky, ozdoby a hořící světla byly typické téměř na všech starověkých slavnostech, jak ve starém Římě, tak i v severní a západní Evropě. Za první doklad osvětleného vánočního stromku uvnitř domu se považuje zpráva v brémské kronice z roku 1570 o jedli ozdobené datlemi, sladkostmi a papírovými ozdobami. Tento stromek stál v cechovní budově, do které byly sezvány děti cechovních řemeslnických mistrů. Nejstarší dosud známé svědectví o osvětleném vánočním stromku v soukromém domě ve Štrasburku pochází z roku 1830. V Čechách se první stromeček objevil v roce 1812 nebo 1820. V literatuře se uvádějí i jiná data. Ale jisté je, že jej jako novinku a překvapení pro své hosty přichystal ředitel Stavovského divadla v Praze Jan Karel Liebich. Zvyk se rychle ujal a už v roce 1834 Pražské noviny psaly o kupování vánočních stromků jako o běžné věci.

Koledy patří k nejkrásnějším útvarům lidové slovesnosti. V Čechách první zprávy o nich a jejich názvy pocházejí z roku 1462. Většina koled, kromě vzpomínky na narození Božího dítěte v chudobě a vyprošení dárků, má za úkol přát hospodáři i celé jeho rodině užitek v domě i na poli a ve chlévě, všem členům rodiny zdraví, spokojenost a radost po celý příští rok. Koledovat se chodilo na druhý svátek vánoční, tj. na Štěpána.

A jak to bylo s vánočními a novoročními dárky? Lidé se v novoročním období podělovali už ve starém Římě. Ve středověku pak bylo obdarování spojeno převážně se svátkem Mikuláše. Ježíšek naděluje asi od 16. století, kdy Martin Luther velmi energicky potlačoval kult populárního Mikuláše. Vánoce se změnily ve svátky obdarování pod vlivem protestantství. Rozšíření vánočních dárků dětem a jejich představou Ježíška souvisí na našem území s německým vlivem. Prvním písemně doloženým dárkem v Čechách je modlitební kniha, kterou králi Jiřímu z Poděbrad věnovala na Štědrý den roku 1466 jeho druhá manželka Johana z Rožmitálu.

Vánoční pohlednice vymyslel jeden Angličan v roce 1834. Prodal několik prvních kousků a za pár dní si jich lidé nakoupili tisíce.

A co naše oblíbená pochoutka vánočka? Poprvé se o ní dovídáme pod názvem „calta“ od Petra Chelčického. Její původní jednoduchý chlebový tvar byl hněten na „húsky“, „štědrovice“, „pletence“, „vrkoče“, a hlavně pak „vánočky“, napodobující dítě v peřince. Největší vánočku upekli v roce 1867 v Krásné Lípě u Rumburka. Vážila čtyři metráky. Spotřebovalo se na ni přes dva metráky mouky, čtyři kilogramy kvasnic, čtyři kilogramy rozinek, 35 kilogramů cukru, přes 300 vajec a množství různého voňavého koření.

Základním motivem betlémů a jeslíček je zobrazení Kristova narození. První živý betlém postavil v lesní jeskyni nedaleko obce Greccio v Umbrii v Itálii roku 1223 František z Assisi. Zvláštní živý a velký betlém mají každoročně v provensálském městečku Les Baux. Mnoho návštěvníků tam přijíždí prožít biblické Vánoce se živými herci – Marií a Josefem, Jezulátkem i andílky, které představují místní obyvatelé. Mezi nejkrásnější na světě patří i náš Třebechovický betlém. Vznikl na přelomu 19. a 20. století a je vlastně jediným velkým dřevěným divadlem, v němž je na 400 pohyblivých figur. Otcem myšlenky postavit nádherný

betlém byl sedlák Josef Probošt, který jeho realizaci věnoval polovinu svého života. Spojením Proboštiny zdravé tvrdohlavosti, obdivuhodné dovednosti a fantazie řezbáře Josefa Kapuciána a úžasného technického talentu sekernického mistra Josefa Frimla tak vznikl unikátní světový skvost.

Poezie Vánoce by nebyla úplná, kdyby chyběla větvička jmelí, symbolu štěstí v následujícím roce. Jmelí roste v korunách stromů, a proto bylo odedávna považováno za dar se zvláštním posláním a opředeno mnoha pověrami. Navíc je i léčivé, už Hippokrates je znal a podával svým pacientům, a i v dnešní době se používá ve farmaceutickém průmyslu při výrobě některých léků, případně se z něj připravuje i odvar. Z anglosaských zemí se i k nám dostalo rčení, že když se partneři políbí pod větvičkou jmelí, jejich láska vydrží.

Eva Eliášová

Tříkrálová koleda. A který že je ten černý ?

Všichni známe ten příběh, jak se Tři králové šli poklonit Ježíškovi.

Všichni víme, že je tam vlastně poslal Herodes, když se dozvěděl, že v Betlémě se snad už narodilo dítě, které je onen prorok předpovězený král Židů. Toho se velice ulekl, to by mohlo ohrozit jeho mocenské pozice. Proto chtěl hned vědět, kde přesně se dítě nalézá, aby se mohl co nejdříve postarat o jeho zhubu.

Všichni také víme, že hvězda nad Betlémem nebyla žádná kometa. Ale že šlo pravděpodobně o trojkouňku Jupitera se Saturnem v souhvězdí ryb. Dokonce se dochovaly hliněné tabulky s přesným zápisem o pozorování této trojky konjunkce na starověké hvězdárně Sippar. A právě hvězdáři ze Sipparu byli nejspíše oni Tři králové, kteří přišli do Jeruzaléma od východu a kteří se pak na Herodův pokyn vydali na cestu za Ježíškem, protože v původním řeckém textu jsou označováni jako magoi, tedy magové či mudrci. Jejich skutečná pravá jména neznáme. Pojmenování Kašpar, Baltazar a Melichar jsou dodatečná. A že přišli od východu, každý z nich představuje jednu ze tří starověkých východních kultur. Jméno Kašpar je perské a znamená „nosič, strážce pokladů, pokladník“. Baltazar je babylonské s významem „ochraňuj život králi“ a Melichar je vlastně hebrejský Melchior a vykládá se jako „můj král je světlo“. Tato symbolika má i logiku : Bohatí Peršané zastoupení Kašparem, „nosičem pokladů“ poslali Ježíškovi zlato. Babyloňané, reprezentovaní Baltazarem, „ochráncem života krále“, a Židé, které představoval Melichar, uznávající, že „můj král je světlo“, uctili Ježíška jako božskou osobu kadidlem a myrhou (myrha je vonná pryskyřice z keře balzámovníku). Kadidlo a myrha se pálily na ochranu a jako oběť bohům od starověku.

A že tito tři mudrci nevyzradili Herodovi místo dočasného pobytu malé božské osoby, že na pokyn anděla se k Herodovi vůbec nevrátili a odcestovali domů jinudy, to víme také všichni. Ale poněvadž se nám podkládá a vyčítá, že jsme xenofobní národ, ptám se: Který že byl ten černý vzadu, co tak vystrkoval černou bradu ?

Slýchávala jsem, že Baltazar, ten Babyloňan, byl prý Mouřenínem. To by mohlo být. Také jsem si na něho myslela. I když přísnější byli asi všichni.

Jenomže na Vizovicku se tradovalo, že černý je Melichar. J.Čížmář v knize „Národopisné a životopisné paměti města Vizovic“ zaznamenal, jak chodívali tři chlapci přestrojení za Tři krále. Melichar tam recituje: „mám černú, těsnú bradu, ať se mne žádný neleká. Mé srdce jest čisté a jako pevná páska objímá bratra, co vřelá láska. Jaj, vaj, proč by židovský Melichar nemohl být zároveň černý ? A mít srdce čisté. To mívají lidé zkoušení osudem, který k židovským obyvatelům býval hodně krutý. Pak tedy můžeme i uvěřit, že Melichar mohl být černý.

Eva Eliášová

„O dřevěnou prúdnici SDH Ublo“

V letošním roce jsme se rozhodli zakončit hasičskou sezonu uspořádáním soutěže „O dřevěnou prúdnici SDH Ublo.“ Protože s pořádáním takové soutěže nemáme žádné zkušenosti (podobná se u nás konala naposledy minimálně před třiceti lety), vypsali jsme závod pouze pro družstva žen a mladých hasičů, abychom si nejprve vyzkoušeli, co všechno organizování takové soutěže obnáší. V kategorii žáků předvedlo své dva pokusy v požární útoku pět družstev (dvě z Ubla). Naši starší žáci vyhráli s krásným časem 13,69s. Na takový čas čekali celou sezonu a nakonec se jim to podařilo až v posledním závodě na domácí půdě. Jen musím poznamenat, že s takovým výkonem se vyhrávají i závody Zlínské ligy. Mladší žáci zůstali ve své kategorii bez soupeřů, ale přesto předvedli špičkový výkon časem 18,70s. V hlavním závodě „O dřevěnou prúdnici“ se utkala družstva žen z Ubla, Jasenné a Všeminy. Nešlo o klasický požární útok. Hasičky měly za úkol při cestě na základnu proběhnout připraveným tunelem a navíc doběh k nástřikovým terčům vedl do kopce po vytýčené trase. Družstvo našich dorostenců předvedlo ženám na úvod modelový útok a pak už začala vlastní soutěž. Každé družstvo mělo tři pokusy, z nichž se započítával ten nejlepší. Nejrychleji se podařilo shodit oba terče ženám ze Všeminy. Naše družstvo skončilo na pěkném druhém místě. Na závěr předvedlo svůj pokus i družstvo složené z rozhodčích, trenérů a hasiček. Všichni se pobavili a my jsme si vyzkoušeli, že uspořádat takovou soutěž zvládneme.

Na závěr ještě pár statistik za celý rok. Našich pět soutěžních družstev se letos zúčastnilo 38 soutěží. Mladší žáci absolvovali čtyři soutěže, starší žáci díky účasti ve „Zlínské lize mladých hasičů“ osmnáct soutěží, dorost pět, ženy osm a muži tři soutěže. Děkuji všem závodníkům za reprezentaci našeho sboru a obce Ublo.

Pokud chcete shlédnout videa a fotky ze soutěží, můžete se podívat na naše webové stránky (<http://hasici-ublo.webnode.cz>).

Jiří Geržičák

Vážení spoluobčané,

dovoluji si Vás prostřednictvím místního občasníku informovat o odpadovém hospodářství naší obce.

Jako každoročně i letos se uskutečnilo slavnostní ocenění obcí, které dosáhly ve sledovaném období (v tomto případě r. 2011) nejlepších výsledků při třídění odpadů v rámci celého Zlínského kraje. V kategorii obcí do 500 obyvatel jsme se umístili na velice krásném 5. místě. S velkým potěšením mohu konstatovat, že umístění naší obce v popředí mezi ostatními se v poslední době stává pravidlem. Za to patří velký dík především Vám, občanům Ubla, kteří třídění odpadů do přistavených nádob fakticky provádíte.

Je třeba mít na zřeteli, že obec získává za toto úsilí část finančních prostředků vynaložených na likvidaci odpadů zpět a to v přímé souvislosti s tím, kolik tun tříděného odpadu činí z celkového množství. Proto bych chtěl na Vás apelovat, aby jste i nadále důsledně třídili domácí odpad, protože se tak přímo podílíte na zlepšení příjmové stránky obecního rozpočtu, i když se jedná o peníze „pouze“ v řádu tisíců. Samozřejmě, že stejně nezanedbatelný, ba ještě důležitější je touto činností vytvářený přínos ke zlepšení stavu našeho životního prostředí, ke kterému tak přispívá každý z nás.

Jak sami dobře víte, vždy je co zlepšovat. To platí i v tomto případě. Co se týká vytríděného odpadu skleněného a plastů, zde se řadíme skutečně na samou špičku v kraji. Ovšem zaostáváme ve vytrídění papíru (asi jej stačíme sami spálit) a především ve třídění obalů tetra-pak, ve kterých se prodává hlavně mléko. V této kategorii patříme na opačnou stranu pomyslného žebříčku. Proto se na Vás obracím se žádostí, aby jste si sběrné obaly (červené plastové pytle) na tetra-pak vyzvedli v úředních hodinách na obecním úřadě a důsledně tento odpad třídili. Jeho svoz je ve stejných termínech jako u ostatních, proto plné pytle můžete vždy předem přiložit ke kontejnerům na tříděný odpad. Neduheň, který se občas také vyskytuje je skutečnost, že do velkoobjemových kontejnerů na smíšený odpad občané vyvážejí i stavební suť, železo apod.. Tento odpad se však dá rovněž recyklovat. Proto zastupitelstvo vyčlení vhodný pozemek pro jeho uskladnění, aby nedocházelo ke zbytečnému zatěžování obecní poklady. O zřízení skladového místa Vás budeme včas informovat.

Ve sbírce zákonů vyšel z. č. 174/2012 Sb., kterým se mění z. č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích. Umožňuje obcím od 1.1.2013 zvýšit maximální poplatek za svoz dopadů až na 1 000 Kč za osobu/rok. Každý rok doplácíme z obecního rozpočtu poměrně významnou částku za odvoz odpadů, protože vybrané poplatky nestačí pokrýt skutečné náklady. Zastupitelstvo obce Ublo se přesto rozhodlo pro rok 2013 ponechat poplatky ve stejné výši jako doposud, tzn. 500 Kč/os./rok u občanů s trvalým pobytem v Uble a 500 Kč/rok na každý rekreační objekt v katastru obce.

Na závěr Vám ještě jednou děkuji za Váš odpovědný přístup k problematice likvidace domovního odpadu a věřím, že tak budete činit i nadále.

Pavel Kajš

Setkání s duchodci

19.10. 2012 jsme se opět po roce sešli v zasedací místnosti obecního úřadu Ublo se staršími a nejstaršími občany. Jako každoročně zastupitelé obce pořádali malé posezení, aby si alespoň na malou chvíli naši občané povyrazili a setkali se s dlouholetými přáteli. Hodovalo se, spousty smíchu znělo v zasedací místnosti Obecního úřadu, vyměňovali se zážitky a také starosti. Ale dle úsměvů přítomných, můžu směle říci, že se tento rok setkání opět vydařilo.

Poděkování

Chtěla bych všem, kteří se tento rok podíleli na tvorbě našeho společného díla – občasník, poděkovat za spolupráci. A popřát nám ještě spoustu tvůrčích nápadů.
red.

Vydání připravili: Eva Eliášová, Jiří Geržičák, Pavel Kajš,
Petra Tomancová, Šárka Zelinská
Foto: Jiří Geržičák